

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z powództwa J. P.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w [...]

o odszkodowanie w związku z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu terminowych umów o pracę, o ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynagrodzenie za czas poszukiwania pracy, sprostowanie świadectwa pracy, odszkodowanie za niewypłacenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 23 stycznia 2024 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy

i Ubezpieczeń Spółecznych w Gliwicach

z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt VIII Pa 3/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Gliwicach na rzecz adwokat Ż. T. kwotę 2025 zł (słownie: dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych) powiększoną o 23% podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym,

3. nie obciąża powódki kosztami zastępstwa procesowego pozwanej.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach w sprawie z powództwa J.P. przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w [...] o odszkodowanie, ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynagrodzenie za czas poszukiwania pracy, sprostowanie świadectwa pracy, odszkodowanie za niewypłacenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego, na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 15 grudnia 2021 r., (którym oddalono powództwo), oddalił apelację powódki (pkt 1), zasądził od powódki na rzecz pozwanej 675 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, a w pozostałym zakresie odstąpił od obciążania powódki kosztami zastępstwa procesowego (pkt 2).

Powódka wniosła skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając ten wyrok w zakresie punktu 1 w całości, w zakresie punktu 2 co do kwoty 675 zł. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania, a także o pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego, a ponadto o zwolnienie od obowiązku uiszczania kosztów postępowania. Reprezentujący powódkę pełnomocnik z urzędu wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych powiększonych o stawkę podatku VAT (23%) tytułem pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, gdyż koszty te nie zostały opłacone ani w części, ani w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego: 1) art. 50 § 3 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie (jego niezastosowanie) w sytuacji, gdy zachodzą podstawy do odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy, gdyż umowa zawarta w dniu 15 lutego 2019 r. stanowiła umowę o pracę na czas określony i rozwiązano ją z naruszeniem przepisów prawa; 2) art. 60 k.c. w zw. z art. 300 k.p., przez jego błędną wykładnię (i w konsekwencji niezastosowanie) polegającą na przyjęciu, że oświadczenie strony pozwanej o niekontynuowaniu z powódką współpracy nie jest oświadczeniem woli, a tym samym nie stanowi oświadczenia o wypowiedzeniu

umowy, podczas gdy przeprowadzenie prawidłowej wykładni oświadczenia woli strony pozwanej wymagało uwzględnienia wszystkich jego twierdzeń, treści oraz okoliczności złożenia drugiej stronie, albowiem dopiero tak przeprowadzona wykładnia pozwala na prawidłowe określenie zgodnego zamiaru stron; 3) art. 8 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie (jego niezastosowanie) w sytuacji, gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w oczywisty sposób wynika, że doszło do nadużycia przez stronę pozwaną prawa podmiotowego i jednostronnego ukształtowania przez nią umowy o pracę zawartej w dniu 15 lutego 2019 r. z pokrzywdzeniem powódki.

Skarżąca podniosła również zarzut naruszenia przepisów postępowania, które to uchybienia mogły mieć istotny wpływ na wynik sprawy: 1) art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przez wydanie zaskarżonego wyroku z pominięciem materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, w tym zignorowanie chronologii zdarzeń, a także wydanie wyroku w oparciu o okoliczności, które nie zostały ustalone, tj. okoliczności, w których doszło do złożenia oświadczenia woli przez pozwaną pismem z dnia 13 maja 2019 r. o rozwiązaniu stosunku pracy, podczas gdy z art. 382 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. wynika norma nakazująca Sądowi drugiej instancji wziąć pod uwagę cały materiał zebrany w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, jak również wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy faktycznej rozstrzygnięcia; 2) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., przez niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w zakresie sposobu rozumienia i oceny oświadczenia o wypowiedzeniu złożonego powódce mimo tego, że Sąd drugiej instancji zakwestionował, aby powódce zostało złożone takie oświadczenie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na istotne zagadnienie prawne oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżąca powołała się na to, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: czy zawarte przez strony porozumienie zatytułowane „informacja o warunkach zatrudnienia” należało ocenić jako aneks zmieniający warunki zatrudnienia powódki również w zakresie zmieniającym ustalenia dotyczące

rozwiązania lub wypowiedzenia umowy o pracę. Wskazała też na potrzebę wykładni przepisów w zakresie zawarcia aneksu do umowy o pracę na zastępstwo, charakteru aneksu do umowy o pracę na zastępstwo, możliwości wyłączenia przepisów normujących rozwiązanie umowy o pracę na zastępstwo w świetle treści aneksu przewidującego zakres i zasady wypowiedzenia umowy o pracę na zastępstwo, możliwości złożenia pracownikowi oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę „na przyszłość”. Skarżąca wskazała, że potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów odnosi się do art. 50 § 3 k.p.: czy „informacja o warunkach zatrudnienia” może zostać potraktowana jako aneks bądź uzupełnienie umowy o pracę, w związku z treścią którego to aneksu następuje wyłączenie stosowania przepisów kodeksu pracy w zakresie rozwiązania umowy o pracę, w związku z czym umowa o pracę na zastępstwo winna zostać wypowiedziana zgodnie z treścią zawartego aneksu? Ponadto zdaniem skarżącej potrzeba wykładni przepisów prawnych odnosi się do art. 50 § 3 k.p. w zw. z art. 32 § 2 k.p.: czy pismo informujące o dniu rozwiązania umowy o pracę na zastępstwo następującym w przyszłości, może być traktowane jako oświadczenie woli posiadające charakter wypowiedzenia umowy o pracę?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a ponadto o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za

pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie

występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Skarżąca nie zdołała wykazać występowania w sprawie wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu skarżąca przedstawiając zagadnienie prawne nie wyjaśnia na czym polegają trudności w dekodowaniu norm prawnych, do jakich rozbieżnych

wniosków może prowadzić wykładnia tych przepisów, ani jakie jest stanowisko skarżącej w tej kwestii. Nie przedstawiła zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałaby, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne cechujące się walorem „istotności” wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie czyni tego również powołując się na potrzebę wykładni przepisów – art. 50 § 3 k.p. i art. 50 § 3 k.p. w zw. z art. 32 § 2 k.p., w odniesieniu do brzmienia art. 50 § 3 k.p. sprzed nowelizacji obowiązującej od 26 kwietnia 2023 r. (dokonanej ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2023 r., poz. 641, którą uchylono art. 50 § 3 k.p. i dodano zdanie drugie w art. 47¹ k.p.). Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyslać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134; zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2021 r., I USK 47/21, niepubl.).

W istocie skarżąca de facto polemizuje z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sądy *meriti*, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Polemika z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, LEX nr 1101306.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, LEX nr 1102310; z dnia 20 stycznia 2016 r., II UK 292/15, LEX nr 2026233). Do postępowania kasacyjnego nie należy rozstrzyganie sporów o ocenę dowodów ani o prawidłowość ustalenia stanu faktycznego sprawy, którym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest związany. Sąd Najwyższy, nie jest sądem faktów, a wyłącznie sądem prawa. W zakresie jego ustawowych kompetencji nie mieści się korygowanie ustaleń faktycznych lub oceny materiału dowodowego dokonanego przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2018 r., I UK 437/17, LEX nr 2570520). Sąd

Najwyższy, co zostało zaznaczone powyżej, jest bowiem związany w postępowaniu kasacyjnym ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy (art. 393³ § 3 k.p.c.).

W sprawie okolicznością bezsporną było, że powódka była zatrudniona u pozwanej na podstawie umowy o pracę na czas określony w celu zastępstwa nieobecnego pracownika. Ponadto zgodnie z ustaleniami faktycznymi w sprawie do rozwiązania umowy o pracę nie doszło na skutek wypowiedzenia bądź porozumienia stron, skutek ten w sprawie spowodował bowiem powrót pracownika zastępowanego do pracy. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia odniesiono się również do „informacji o warunkach zatrudnienia”, wskazując, że okoliczność, że pracodawca poinformował powódkę o przysługującym jej okresie wypowiedzenia nie oznacza, że do rozwiązania umowy o pracę mogło dojść wyłącznie w tym trybie. Wskazano też, że w sprawie pracodawca nie złożył powódce oświadczenia o wypowiedzeniu umowy o pracę, odnosząc się w tym zakresie do ustaleń faktycznych, w tym do kierowanych do powódki pism.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, odstępując od obciążania powódki kosztami postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej powódce w postępowaniu kasacyjnym, orzeczono w myśl § 15 ust. 1 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 2631) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 769).

[SOP]

[a!]